

Bonn

1595

1. Fabricius, Hieronymus : De mania
2. Poterbeck, Michael : De imbecillitate ventriculi
3. Rumbaum, Georg : De phtisi
4. Zimm, Joannes Caspares : De vulneribus capitis

1597.

1. Hegantius, Petrus : Quaestiones controversae juris
2. Meier, Theodor : Quaestiones juris controversae
3. Pross, Joannes : Conclusiones de nobilissima
praesumptivum materia ex jure Communi, Civili
et feudali desumptae
4. Rosenacker, Joannes Philippus : De juramento calumniae
5. Steinmetz, Theodor : De jure concurrentium creditorum
6. Turcke, Georg : De testibus.

1600

Drosman, Traudem : Quaestiones haece juris controversae,
ex prima Digestorum parte descriptae. . . continet.

1606.

1. Biliuzus, Matthias: De jurisdictione
2. Stockhauer, Sebastian: De usuris

1609.

Zingerling, Tobias: De appellacionibus cum strictim
in genere, tam furios et in specie qui a quibus
appellare possint: ac inibi de privilegiis de non
appellando: . . . disputabit

1611.

Mordesianus, Cyriacus: Illustration controversiarum
ex jure publico et privato civili canonico et feo.
Soli positiones . . . proponit

1613.

1. Buxtorffius, Gerlachus: Dissertationis historico-juridicae
in XVII priora aureae Corae IV bullae capita
2. Hölterman, Balthardus: Exercitatio Inaug. et P. Contractus
23 I. R. J., Nbi de doli, culpa et casu fortuiti

praestantissimi in contractibus

3. Kuhlhaus, Joes. Henricus: De emptione et venditione

45te Ohm, Laurentius: De jure episcopali 3 Sept

5. Schroeterus, Petrus Elias: De tribus principalioribus
et inter se succedens ordinibus

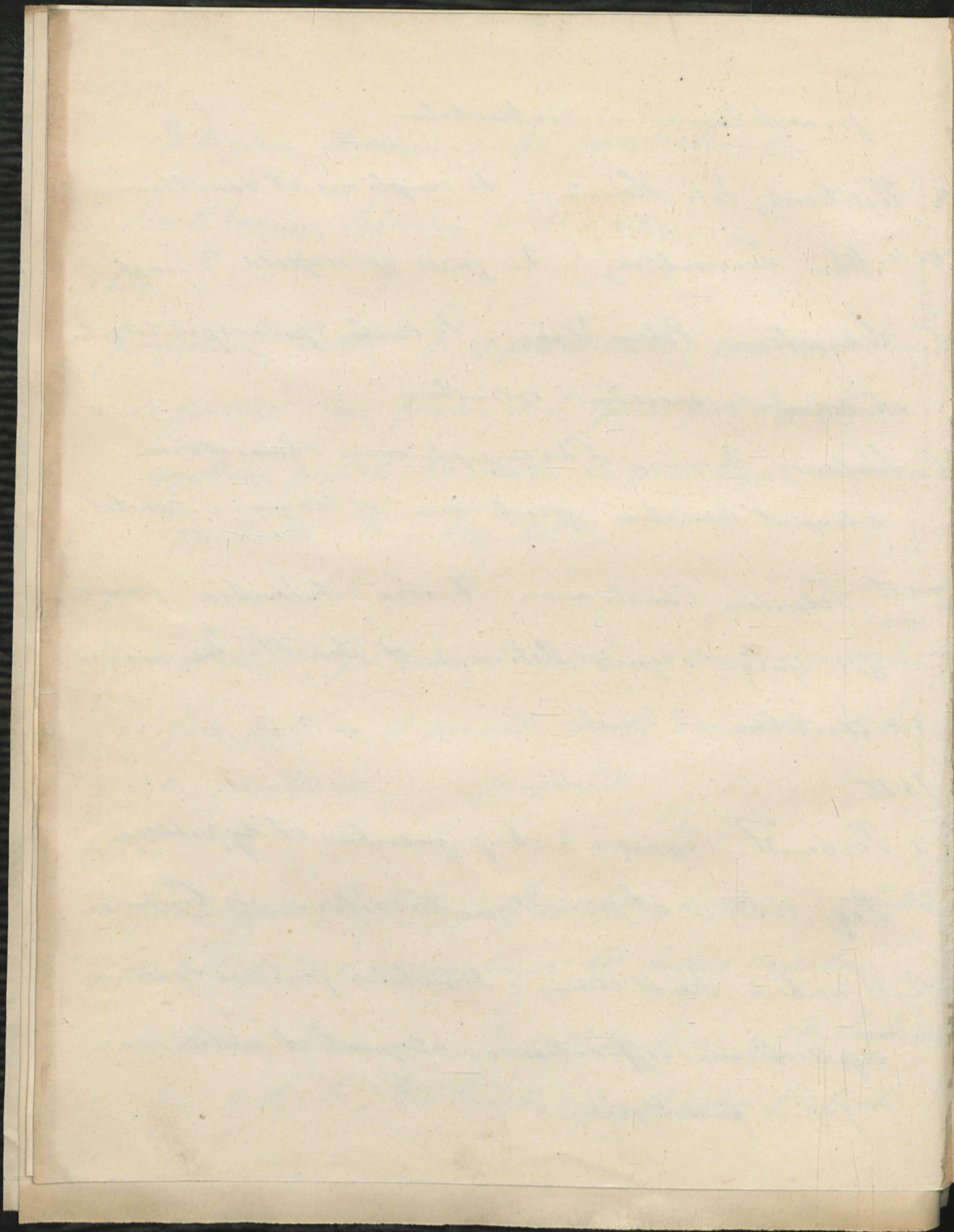
6. Stalsius, Francus: Chirographorum clausularum
aliquot theoretica. practicaeum sylogon... exhibit

79te Teleman, Christianus: De vera substantia possessionis
et quomodo ad quos retineant et amittantur modis
diversis 2 Sept

1615

1. Perbant, Casparus: De signoribus et hypothecis,
deq. ordine et privilegiis creditorum in concursu.

2. Wiserbach, Joh. W. Chelms: Diversitates juris de continens
applicacionem officiorum aliquot et nobiliorum
juris questionum

DISPUTATIO
DE
IVRISDICTIONE.

QUAM,

Sub Præsidio Divini Numinis

EX DECRETO AM-
plissimi Jureconsultorum Or-
dinis in inclyta Basiliensi
Academia,

Pro consequendo in Utroq;
Jure DOCTORATUS
honore,

Publicè proponit & tuebitur

MATTHIAS BILIZERUS
Matth. F. Silesius.

In Auroasi Jurisconsultorum,
Die 23. Maji, horis consuetis.

BASILEÆ,
Typis IANI EXCERTIER.
M. DC. VI.

132-

1606,1

29.

ILLUSTRIBUS, MAGNIFICIS,
Generosis, Reverendis, Nobilissimis,
Prudentissimisq; Ordinibus in
Silesiæ Orientalis

DUCATIBUS

OPPOLIENSI ET RATI-
BORIENSI,

DOMINIS DOMINIS

D. PRAEFECTO SUPREMO,

D. JUDICI PROVINCIALI,

D. CANCELLARIO,

*Necnon cateris BARONIBUS, EQVI-
TIBUS & Civitatum CONSULIBUS
ac SENATORIBUS,*

Dominis meis Clementibus ac plu-
rimùm honorandis

DISPUTATIONEM HANC
INAUGURALEM

Debitæ gratitudinis & observantiæ
monumentum

DEDICO

MATTHIAS BILIZERUS,
Matth. F. Silesius.

DISPUTATIONIS

DE

JURISDICTIONE

THESIS I.

JURISDICTIONIS materiam partem esse juris nostri nobilissimam, difficilem & intricatam, usu frequentissimam, & proinde cognitu omninò necessariam, nemo est, qui dubitet.

II.

De hac verò in præsentia ξω θεω disputaturi, primum omnium vocabuli originem atque notionem videamus. Prior enim verborum cura, potior rerum esse debet.

Arg. l. 1. in pr. de Inst. & l. 2. §. 1. ff. de pactis. l. 1. in pr. de Injur. & fam. libell.

III.

Dicta est autem à jure dicundo, (a) non verò à ditione. (b)

(a) *Arg. Rubr. & l. 1. l. si convenerit 18. ff. h. t. l. 12. de vulg. & pupill. substit. Vvesenb. in parat. h. t. n. 2. Quemadmodum enim, qui aliquid ex iis, quæ legibus aut edictis instituta erant, in jure persecuti sunt, lege agere, ita qui jus reddiderunt, quod legibus aut edictis continebatur, ii jus dicere dicti sunt. Unde illa potestas legis actio, hac jurisdictionis appellata est. Carol. Sigon. de judic. libr. 1. cap. 7. Dicere autem hic est pro imperio ac potestate dicere, ita ut exigas, quod derivata declarant, dictare & dictator. Di-*

Etare, præscribere est, & dictatores, summa olim potestas apud Romanos. Emphasin itaq; habet verbum, dicendi, cum iis attribuitur, quibus aliqua imperandi potestas est, Donell. lib. 17. comment. jur. cap. 6. (b) Accurs. in l. 3. in verb. mixtum est, h. t. Azo in summa Cod. h. t. num. 1. Bart. in d. l. 3. & qui hos sequuntur, à ditione (id est potestate proæm. Inst. ibi. nostra ditioni, l. 2. C. de libert. & eor. lib.) & jure dictam putant, quasi dicas, potestatem legitimam, aut, ut Br., potestatem juris. Unde & glossa scribit jurisditio, non jurisdictionis, quam sequuntur Tiraq. & alii.

IV.

Jurisdictionis vocabulum πολύσημον est. Usurpatur pro omni jussu & imperio eorum, qui aliis publicè præfunt, (a) pro simplici notione, (b) pro edicto Prætoris, (c) pro jure vel juris necessitate, (d) pro certa locorum regione sive territorio, (e) aliisque modis. (f)

(a) Quod intelligitur ex ista voce Principis Romani apud Senecam libr. 1. de Clement: Quæ ruant urbes, quæ oriantur, mea jurisdictionis est. (b) Impropiè tamen, ut scribit Ulpian. in l. ait Prætor, de re judic. Etenim notionis nomen ad eos pertinet, qui jurisdictionem non habent, sed habent de qua vis alia causa notionem. Judicium etiam datorum potestas jurisdictionis appellatur in l. si idem, h. t. Govean. de jurisdic. lib. 2. in pr. (c) §. omnium 1. Inst. de Oblig. ubi Borcholt. §. sed eas 2. Inst. de bon. possess. (d) §. 1. Inst. de fideicō. hered. l. 3. §. 1. ff. de recept. (e) in l. si quis ex aliena. ff. de judic. licet dissentiat Scip. Gentil. lib. 1. cap. 1. Ita etiam usurpat Plin. lib. 1. nat. histor. cap. 20. Serv. Sulpitius Icius in epist. ad Cicer. (f) Qua de re plura Scip. Gentil. d. l. Cabot. lib. 2. disput. cap. 9.

V.

Nobis autem hic in genere (a) jurisdictionis est & de-

definitur, Publica de negotio quopiam (b) cogno-
scendi & statuendi potestas. (c)

(a) Vox enim jurisdictionis modò generis notionem
habet, modò speciei, non secùs atq; vocabula adoptionis
& cognationis. Rubr. ff. & C. h. t. l. 1. de off. eius cui mand.
gloss. in l. 3. verb. mixtum. ff. h. t. *¶* In summa Cod. h. t.
num. 14. Bart. in l. 3. n. 4. ff. eod. (b) eòq; civili vel cris-
minali, Govean. lib. 2. de jurisd. in fin. princ. sive id judi-
ciale sit, sive extrajudiciale. Vult. 1. jurispr. 12. (c) Jus-
risdictio enim potestatis verbum est. & ita dicitur ut No-
tio, Actio, Petitio, Persecutio. His enim verbis in usu juris
non actum intelligimus, sed jus & potestatem, Donell. lib.
17. Comment. jur. cap. 6. Variè autem in generali jurisdic-
tionis definitione dissentiunt Dd. ut ferè quot sunt ho-
mines, tot sententia. *¶* In summa C. h. t. n. 1. & gloss.
in l. 1. ff. eod. non omninò ineptè definiunt, quòd sit potestas
de publico introducta cum necessitate juris dicendi & æ-
quitatis statuendæ. Ubi tamen Br. in l. 1. n. 3. h. t. addenda
ad finem censet hæc verba: Tanquàm à persona publica:
quibus scilicet jurisdicção à privata potestate Parentum,
Dominorum, Tutorum secernatur. Sed & sine his cons-
tare videtur definitio.

VI.

Hæc in duo genera discedit: quorum primum ju-
risdictio in specie, (a) alterù dicitur imperium. (b)

(a) De qua Papinian. in l. 1. in fin. ff. de offic. eius cui
mand. Ulp. in l. 3. in fin. h. t. & in l. muto 6. §. 2. de tutel.
ubi imperii verbo necesse est intelligi mixtum, quia op-
ponitur iis quæ specialiter lege tribuuntur: quæ sanè op-
positio nulla esset, si merum imperium, quod etiam lege
specialiter tribuitur, illo vocabulo significaretur, Br. ad l.
3. h. t. nu. 5. Donell. 17. Comment. 8. (b) Omnis namq;
Magistratus potestatis vè jurisdicção, aut in coërcitione

aut in jure dicundo consistit, quarum rerum causâ Magistratus instituti, omniâq; ad eò judicia constituta sunt. Unde Cicero pro Cæcilio. Omnia judicia aut distrahendarum controversiarum aut puniendorum malefactorum causâ reperta sunt. Govean. libr. 2. de juris d. ad l. 3. n. 36. Sigonius de judic. lib. 1. c. 1.

VII.

Jurisdictio in specie ita dicta est jurisdictio, consistens in cognoscendo (a) & statuendo (b) de causis privatis. (c)

(a) Hæc cognitio principaliter pertinet ad Magistratû, qui juri dicundo præest, ita ut vel ipse decernat, vel judicem det, qui de causa juratus ex animi sententia cognoscat. Cognitio verò quam habent judices dati, propriè notio dicitur. Hinc est illa judicum divisio, quòd alii jurisdictionem habent, alii notionem, l. 15. de re judic. l. 5. eod. l. 4. ff. de Tut. & Curat. dat. l. fin. C. ubi & apud quem cognit. in integr. Cujac. in parat. Si à non compet. jud. Donnell. 17. Comment. 6. Et horum judicum sententias Magistratus qui eos dederunt exequuntur litigantium contumaciam coercendo, l. à Divo Pio de re judic. Quod tamen secus est in datis à Principe. l. à judice 5. C. de judic. Porro de legis actionibus & modo exercèdi jurisdictionem vide Sigonium d. l. & Francisc. Polletum in historia Fori Rom. (b) id est, disceptando de jure & dicendo quod jus est, Donnell. d. l. Ad hanc jurisdictionem exequendam, si jussione aliquâ opus sit, fit imperium; quod etsi mixtum dicitur ex jurisdictione & imperio, distingui tamè debet id quod est jurisdictionis ab eo quod est imperii, ut eleganter declarat Vult. 1. jurispr. Rom. 12. n. 4. (c) in quibus id quod nostra privatim interest persequimur, l. unic. C. quando civil. act. l. fin. C. ad L. Cornel. de Fals. Quæ verò sint privata, quæ publica judicia, & quomodo ex-
pe-

pediri solita. explicant Sigon. de judic. lib. 1. & Pollet. lib. 3.
histor. For. Rom.

VIII.

Hæc eorum ratione in quos exercetur, rursus aut voluntaria est, aut contentiosa. (a) Voluntaria exercetur in volentes, cui locus est in iis quæ geruntur extra iudicium Magistratu auctore. (b) Contentiosa exercetur in invitos & contendentes, idq; ut plurimum in iudiciis. (c)

(a) L. 2. de off. Procos. l. 83. §. 1. de Verb. Oblig. quibus Donellus tertium genus, quod mixtum vocat, adjicit, quale sit in Tutoris datione. (b) Talia sunt, Adoptio. Emancipatio. Manumissio, quæ transiguntur, & confirmantur volentibus, auctoritate Magistratus, l. 2. l. 3. de offic. Procos. Tit. C. quando decreto opus non est. (c) Hæc enim sunt quæ ut redduntur in invitos, l. inter. §. 1. de Verb. Oblig. ita utriusq; litigatoris contentionem & disceptationem habent de re controversa. Vult. i. jurispr. 12. Scip. lib. 1. cap. 18.

IX.

Hic verò opportunè queritur, Num tutoris datio ex jurisdictione mixtæve imperio descendat, an ex speciali legis concessione? Posterius verum est.

Ulp. in l. muto. §. tutoris. ff. de Tutel. arg. l. jus dandi. ff. de Tutor. & Curat. dat. Diss. variè Scip. Gentil. libr. 1. de jurisd. cap. 1. ad orationem D. Marci, Donell. Muscor. Govean. Coras. Alciat.

X.

Nobilis etiam illa huc pertinet quæstio, An Magistratus Collegam suum dare Tutorem possit? Quod nego.

Per l. ult. de jurisd. §. sed hoc jure. Inst. de Attilian. Tut. l. 1. in fin. & l. 3. ff. de Tut. & Curat. dat. l. apud eum. ff. de Ma-

*Manumiss. Donell. libr. 3. Comment. cap. 7. Scip. libr. 1. de
jurisd. cap. 3. ad orat. D. Marci. Exceptio est in Magistra-
tibus municipalibus, l. 19. §. 1. de Tut. & Curat. dat.*

XI.

Considerandum nunc ex ordine succedit im-
perium, quod est Jurisdictio, (a) in jubendo coër-
cendoq; posita. (b) Estq; ex Vlpiani distributione
duplex, Mistum & Merum. (c)

(a) *Voce jurisdictionis generaliter & ἐν πλάτῃ ac-
ceptâ, ut supra thes. 5. per l. 2. §. 23. de O. I. l. 2. 3. & 4. ff. h. t.
l. 1. de offic. eius cui. l. dies 4. in pr. & §. 2. ff. de damno in-
fect. (b) Govean. ad l. 3. h. t. Vult. 1. jurispr. 12. (c) Vlp.
in l. 3. h. t. l. ult. de off. eius. AZO in summa C. h. t. nu. 14.
Br. ad l. 3. h. t. Duo enim sunt coërcitionis genera, Gra-
vius quoddam & atrocius, quoddam levius & remissius,
Illud hic merum, alterum mistum imperium appellatum,
Govean. d. l.*

XII.

Mistum imperium (a) est imperium coërcitione
habens modicam cum jurisdictione ita conjunctam
ut ab ea separari nequeat. (b) Idq; jurisdictionis
defendendæ causâ exercetur. (c)

(a) *Quod & non merum appellatur in l. ult. de off. eius.
Mistum dicitur, quia nunquam à jurisdictione simplici
divellatur, l. 3. h. t. l. ult. de off. eius. (b) dd. ll. Porrò
utrumq; imperium in l. 3. h. t. non exactè sed τῶμοδῶς per
exempla definitur, ut rectè monet Cuiac. ad d. l. 3. (c) l.
final. de off. eius. l. 2. h. t.*

XIII.

Huius effectus sunt varii: Datio bonorum posses-
sionis, (a) restitutio in integrum, (b) possessionis
in alterum translatio, (c) jurisdictionis denega-
tio, (d) incarceratio, (e) multę irrogatio, pignoris

ca-

capio, corporis detentio. (f)

(a) L. 1. l. 3. h. t. tot. tit. Inst. de bon. poss. (b) L. ea
qua, ad Municip. l. 3. de in integr. restit. (c) l. pen. §. pen.
C. de prescript. 30. vel 40. ann. (d) l. sed etsi. §. ait Prae-
tor. ff. ex quibus caus. maior. l. quidam. ff. de reb. credit.
(e) l. 2. de in jus voc. l. 2. §. ex actis de O. I. Diss. Br. Bl.
Dec. & alii Dd. qui volunt eam etiam esse meri imperii,
quod verum est cum ad maleficia punienda adhibetur.
Hic verò consideratur, quatenus jurisdictionis defendens
de causâ comparata est. (f) l. 9. §. fin. ff. ad L. Jul. Pecul.
l. 1. §. quid ergò 3. ff. de ventr. insp. l. unic. ff. si quis jus dic.
non obtemp. l. aliud fraus. §. 1. de V. S.

XIV.

Imperium istud jure Magistratus olim habuerunt
Consules, Praetores, Proconsules, Praesides. (a) Ho-
diè etiam judices & primores approbatorum Col-
legiorum, (b) imò nobiles & ignobiles, si civitates
& pagos sibi subiectos possideant. (c)

(a) L. fin. de off. eius. l. 1. & seqq. h. t. & in l. 1. §. 3. ff. de
ventr. insp. remedia Praetoris appellantur hæ mixti im-
perii coërcitiones, Cabot. libr. 2. disput. 8. Duar. ad tit. de
jurisd. cap. 3. (b) l. fin. C. h. t. ibi. obedire compelli, arg.
l. ult. §. 1. de off. eius. (c) vide Obrecht. tract. de jurisd.
cap. 11. num. 109. Jurisdictio enim materialiter inest terri-
torio personis formaliter. Bl. Jas.

XV.

An verò & Magistratus municipales mixtum ha-
buerint imperium, dubitatur? Aff.

Per l. 1. & 4. de damno infect. l. 1. §. 1. l. 3. §. 1. de reb. eor.
qui sub Tut. Diss. vulgò Dd.

XVI.

Quid de Rectoribus Academiæ? Etiam il-

B

los mixtum habere imperium asserimus.

Per text. Auth. Habita, C. ne fil. pro patr. Muscorn. de jurisd. n. 75. Diss. Longovall. in l. 3. h. t. jurisdictionem simplicem illis tantum tribuens, cuius sententia in scholis Italicis usu servatur, prior in Germanicis, teste Treutler. vol. 1. disput. 3. th. 4.

XVII.

Subsequitur nunc imperium merum, quod est imperium coërcitionem habens atrociorē & gravio-
riorem.

L. 3. h. t. l. 1. de offic. eius. l. 11. de offic. Procos. Hoc imperium stante veteri Republ. quæstio appellabatur, id est, rei capitalis cognitio, Sigon. de judic. lib. 2. c. 4. Merum autem dictum est, non quòd sit liberum, ut Br. in l. 3. h. t. aut vehementissimum, ut Govean. ad eandem l., sed quia jurisdictionem non comitetur, & ut Paulus loquitur, jurisdictioni non cohereat, Duar. ad tit. de jurisd. cap. 3. & lib. 1. disput. anniverf. 53. Cabotius 2. disput. 5. Donellus 17. Comment. 8. Polletus histor. For. Rom. lib. 3. cap. 1. Et hanc nominis rationem veriore dicit Govean. d. l.

XVIII.

Hoc an jure divino permissum sit quærent Canonistæ?

Permissum hoc imò à Deo mandatum esse nullum est dubium. Annon DEUS expressè hanc legem sanxit, que nervus est totius humane societatis; Qui sanguinè suderit, & c. Genes. 9. Vide D. Paulum in Epist. ad Romanos, cap. 13. v. 1. & 4.

XIX.

Tribuitur autem non nisi specialiter lege, vel Senatusconsulto, vel Principis constitutione: (a) idq; de jure Civili. Nostris verò moribus, quibus publici Romani juris ratio valdè mutata est, (b) ac-
qui-

quiritur beneficio Principis, (c) præscriptione, (d)
& consuetudine. (e)

(a) *L. I. de off. eius. & ibid. Dd.* (b) *Merum enim imperium plerumq; jurisdictioni conjunctum est & jure Magistratus competit, Trentler. vol. I. disputat. 3. thes. 6.*
(c) *Interdum etiam cum ipsis Regalibus, idq; hereditario jure, ut videre est in Ducibus, Principibus, Comitibus, &c. de quibus questio est elegans & magni momenti, An in suo territorio ea omnia possint quæ potest Imperator in imperio? Affirmant Sich. Zas. Gail. VVesemb. quod tamen de facto tantum procedere ait Jacob: de S. Georg. in tract. Feud. (d) Obrecht. tract. de jurisd. c. 4. 13. & seqq. (e) si civitas vel populus illud exerceat intra decennium. Vide VVesemb. in parat. n. 9.*

XX.

Concessâ autem simpliciter, (a) à Principe jurisdictione, merum imperium de jure Civili non consequitur, (b) secus si omnimoda vel plenissima concedatur. (c)

(a) *Ut si Princeps dicat, Investimus eum de hoc vel illo pago, Wir belohnen ihm mit dem Gerichte.* (b) *arg. l. I. de off. eius. c. in generali de R. I. in 6. arg. l. quero 39. de act. empt. l. obligatione generali. ff. de pignor. (c) arg. l. 7. §. 2. ff. de off. Procos. l. Labeo. de supell. legat.*

XXI.

Multò minùs in concessione jurisdictionis Regalia concessa videbuntur, (a) quæ nihil habent commune cum jurisdictione, neq; sub ea tanquam sub genere comprehenduntur. (b)

(a) *Etiam si particula omnimodò adjecta sit per ea quæ tradit Jacob: de S. Georg. in verb. cum mero mixtoq; imperio. n. 16. & 18. Bl. in l. à procuratore, n. 2. C. Mandat. (b) sed specialiter à Principe tribuuntur, arg. c. 3. ibi, sine*

*speciali mandato, de offic. deleg. Hodie Regalia ferè jure
subjectionis censentur, competuntq; Principibus, Comi-
tibus, Baronibus, & liberis imperii civitatibus, sub no-
mine Landts vnd Fürstlicher Obrigkeit.*

XXII.

Quid verò si castrum concedatur, an simul etiam
concessa intelligatur jurisdictio? N.

*Ex separatis enim non rectè insertur l. Papinianus, in
fin. princ. ff. de Minor. Moribus tamen nostris ferè hoc
ita observatur, ut cum castro transeat jurisdictio. Vide
de hac re distinctionem Bartoli elegantem apud Scipion:
Gentil. lib. 3. cap. 23.*

XXIII.

Occurrit hinc nobilis illa quæstio inter Azonem &
Lotharium agitata: Utrùm præter Imperatorem
etiam aliæ sublimiores potestates in Republ. ipsum
merum habeant imperium, an eius tantum exer-
citationem?

*Prius cum Azone defendemus, qui ob hanc sententiam
equum amisit, licet non fuerit equum, ut scribit ipsemet
in summa Cod. h. t. n. 17. cuius sententia communiter res-
cepta est, teste Muscor. de jurisd. n. 38. Diss. Alciat. libr.
2. Paradox. c. 6. Scip. Gentil. lib. 3. de jurisd. 3.*

XXIV.

Præcedenti controversiæ annexa est & hæc, An
concessio imperii à Principe facta privativè accipi
debeat an cumulativè? Nos rem distinctione ex-
pediemus.

XXV.

Cæterùm Imperii istius meri vis omnis est in pœ-
narum irrogatione earumq; executione, (a) quæ
vel capitalis est, vel non capitalis. (b) Illa mortem
infert naturalem vel civilem: hæc rem familiarem
five

sive patrimonium & existimationem imminuit.

(a) *L. 3. h. t. Duar. & Govean. ibid. Ex vi & ἐνεργεία* verbi, *Exequendi*, facile intelligitur, *furem, qui rupto laqueo vivus de furca ceciderit, iterum jure suspendi posse*, *Muscor. de jurisd. n. 93.* (b) §. 2. *Inst. de publ. judic. l. 2. l. 28. de Pæn. Veteres omnes pænas duobus nominibus incluserunt pecunia & capitis, Sigon. lib. 2. de judic. 3. De variis suppliciis & pænarum generibus vide latè Pollet. histor. For. Rom. lib. 5. cap. 19. per tot. Hotoman. singul. observ. de Pæn. Rom. Sigon. lib. 3. de judic. c. 16.*

XXVI.

Ratione diversorum istorum effectuum constituerunt Dd. (a) tres gradus meri imperii: Summum, qui est pœna mortis vel ultimum supplicium. Medium, qui est civitatis vel libertatis ademptio. Infimum, qui est existimationis amissio, aliaq; citra vitæ periculum corporis coërcitio.

(a) *Secuti Callistratum in l. capitalium 28. in pr. ff. de Pæn. Bartolus & Jason in d. l. 3. sex constituunt gradus, quos Vvesenb. in parat. studiosis considerandos relinquit.*

XXVII.

Non autem omnes, quibus merum imperium datum est, effectus eius sive gradus omnes habere existimandum est. (a) Unde Dd. merum imperium aliud plenum, aliud minùs plenum constituerunt.

(a) *Arg. l. 2. §. 1. ff. de Pæn. l. 8. §. 1. §. 5. eod. l. 6. §. 1. ff. de interd. & releg. l. 3. §. cognoscit. ff. de off. Præf. vigil.*

XXVIII.

Plenum imperium est, cum quis omnes meri imperii effectus exercere potest. Tale habuerunt Reges primùm, (a) post hos Coss., (b) deinde Populus, & ex hujus concessu Dictator, itemq; Quæ-

sitores, (c) tandem lege Regiâ Princeps, (d) & ex Principis beneficio Præfectus Prætorio, (e) & Præfectus Urbi. (f)

(a) *L. 2. §. 1. & seq. de O. I. & Dionysius scribit Romulum delicta maxima cognovisse, minora Senatoribus permisisse. Sigon. lib. 2. de judic. c. 4. Manut. de Senatu Roman.* (b) *ante Legem scilicet Valeriam, quod ex eo cognoscitur, quod & in Regum locū successerunt, & quod Brutus primus Cos. de conjuratis ultimū supplicium sumpsit.* (c) *Sigon. d. l.* (d) *l. 1. de off. eius. l. 1. de constit. Princip.* *Lex Regia an ulla unquam de Principum imperio lata fuerit, magna est controversia? Manutius de LL. Rom. putat, à Romulo pro potestatis sue regie confirmatione in ipso regni auspicio latam & Imperatorū tempore in usum revocatam. Alii aliter. Ego suspicor vanum & inane nomen fuisse, quo dominationem suam primi Impp. quam per vim occuparant, palliarunt & ad populum commendarunt, egregio scilicet & in aulis usitato sophismate politico, quo rei turpi honestum nomen prætexi solet.* (e) *l. unic. §. 1. ff. de off. Præf. Prætor.* (f) *l. 1. in pr. de off. Præf. Urbi.*

XXX.

Minus plenum est, cum quis aliquos tantum effectus sive gradus imperii meri habet, ut Præses Provinciæ & Præfectus Vigilum.

l. 2. ff. de Pæn. l. illicitas. §. qui universas. ff. de off. Præsid.

XXXI.

An Academia privilegiatæ merum habeant imperium ex auth. Habita; non omnino constat. Mihi non videtur.

Per eandem auth. junctâ l. 1. ff. de off. eius. in verbo, specialiter. l. 8. §. 5. de Pæn. Dissentit Scip. Gentil. libr. 3. de jurisd. cap. 17.

XXXII. Et

XXXII.

Et hæc de mero imperio sufficient. Restat altera Jurisdictionis divisio, quâ alia Propria (a) dicitur, alia Non propria. (b)

(a) *Hæc suo jure alicui competit, l. 5. ff. h. t. l. nemo. de Reg. Jur., ordinaria etiam dicta Vult. i. jurispr. 12. (b) l. 1. §. 1. de offic. eius, Tit. decretal. de off. & potest. deleg. & Tit. de off. jud. ordin. Vult. d. l.*

XXXIII.

Propria vel jure majestatis competit, ut Regibus primùm, deinde populò, postea Principi, (a) vel jure Magistratus, vel lege, (b) vel beneficio Principis. (c)

(a) *Qui caput est & summus imperii status, cui etiam πρωτος & κροτος nomen jurisdictionis competit, à quo & ad quem fluunt & resuunt omnes reliquorum jurisdictiones tanquam flumina ad mare, non privativè, sed cumulative. Mynsing. observ. 99. cent. 6. Princeps enim est causa causarum, & primæ causæ nulla est causa. Bl. res. ferente Angel. Mattheacio lib. 1. de via & ratione juris, cap. 34. (b) l. 1. de off. eius. l. & quia. ff. h. t. (c) d. l. 1.*

XXXIV.

Horum occasione etiam illud hîc quæri potest, An hodiernum imperium Romano-germanicum statu Monarchicum sit?

Et quia Monarchia in hoc imperio præeminet ac præponderat, Monarchicum rectè dici posse existimo, arg. l. quæritur 10. de Statu Hom. Gotthofr. Antonii in disputat. Feud. prima: licet Bodino pura puta Aristocratia apud Germanos esse videatur: qui etiam mixtum Reip. statum nullum dari posse contendit, sed rationibus parùm firmis. Confer Vult. in præf. ad tit. C. de jurisdict.

XXXV.

Dictatores & Decemviri legibus ferendis an jura
Majestatis habuerint, non omninò expeditum est?
Nego.

*Per l. 2. §. & hac omnia, ff. de Orig. I. & ea quæ disputat
Bodin. libr. 1. de Rep. 8. A Dictatoribus erat provocatio,
quæ non est nisi ab inferiore ad superiorem: illis etiam
intercedere poterant Tribuni pl. qui creato Dictatore soli
Magistratū retinebant, Polybius lib. 6. Præterea ad tem-
pus tantum creabantur, cum Majestas, Bodino rectè defis-
niente, sit summa in cives & subditos perpetua, legibusq;
soluta potestas.*

XXXVI.

Sequitur Non propria Jurisdictio, quam quis al-
terius beneficio habet. (a) Quæ iterum subdivi-
ditur in mandatam & prorogatam. (b)

(a) *L. 1. §. 1. de off. eius. l. 16. ff. h. t.* (b) *Vult. 1. jurispr.
14. & 1. discept. schol. 1.*

XXXVII.

Mandare is potest, qui eam suo jure, *id est*, jure
Magistratus habet.

L. 1. l. ult. de off. eius. l. more majorum h. t. Vult. d. l.

XXXVIII.

Omnia autem quæ jure Magistratus competunt,
rectè mandantur: unde mixtum imperium mandari
posse extra controversiam est.

XXXIX.

Quæ verò lege, SC^{to}, aut beneficio Principis tri-
buuntur, ea mandatâ jurisdictione nō transeunt. (a)
Cui consequens est merum imperium mandari non
posse. (b)

(a) *Quod tradit Papinianus in nobili illa definitione
l. 1. de offic. eius. Hac enim juris sunt, non jurisdictionis,
Muscor.*

Muscov. num. 131. (b) extra unicum absentia casum. d. l. 1. Diss. Br. in d. l. 1., qui & ob causam morbi & multitudinis causarum criminalium mandari posse putat, cui opponimus l. 6. de off. Procos. & l. nemo. ff. de R. I.

XL.

Mandari p̄tereà non potuerunt actus legitimi, (a) quales sunt Tutoris datio, (b) Transactio de Alimentis, cognitio de alienatione prædiorum pupillariorum, (c) aliæq; ad voluntariam jurisdictionem pertinentes.

(a) qui conveniunt cum legis actionibus solennibus, arg. l. 2. & 3. de off. Procos. Duar. ad tit. de judic. c. de judice dato. (b) l. 8. ff. de Tut. & Cur. dat. §. sed hoc jure. Inst. de Attilian. Tut. (c) l. 1. ff. de reb. eorum, Tit. C. de præd. min. l. 8. §. 18. ff. de Transact.

XLI.

Prorogata jurisdictio est quæ tacito vel expresso consensu litigantium, etiam ad eam causam quæ alioqui eius jurisdictionis non est, extenditur.

L. 18. ff. h. t. l. 1. & 2. de judic. Vult. 1. jurispr. 14.

XLII.

Sed satis jam, quomodo jurisdictio acquiratur, dictum est. Nunc, quomodo eadem defendatur, paucis videbimus. Defenditur autem poenali judicio: (a) Tale est Edictum de Albo corrupto. (b) Est etiam Actio in factum in eum qui jus dicenti non obtemperaverit. (c)

(a) *l. fin. de off. eius. l. 2. ff. hic.* (b) *l. si quis. ff. hic. Duar. 1. annivers. disput. c. 48.* (c) *l. un. si quis jus dicenti.*

XLIII.

Hodiè etiam poenâ fractæ pacis tenetur qui alienam jurisdictionem violat, *constit. Imper. promulgatâ anno 1495. ab Imp. Maximiliano I., ad quam commentatus est Gail.*

XLIV.

Sunt deinde plures defendendæ jurisdictionis modi, qui à jure conceduntur, ut Captura personæ vel pignorum, arrestatio vel sequestratio rei, possessionisve eius & fructuum, missio in bonorum possessionem, multæ & pœnæ impositio, de quibus consulatur *Emericus à Rosbach in process. tit. 2. n. 64.*

XLV.

Defenditur etiam utili actione Confessoria & Negatoria.

Schneide-vv. in §. equè. Inst. de Act. VVesenb. in parat. ff. h. t. n. 13. Et hæc sententia communis est teste Emanuel: Soarez thes. recept. sententiarũ. lit. a. n. 52. sub verb. Actio confessoria. Diss. Vaudus 2. q. 27.

XLVI.

Sequuntur nunc causæ jurisdictionis ϕ *capituli*. Finitur jurisdictio variis ex causis. Propria quidem vel in totum ut Magistratu finito, (a) non utendo, (b) malè utendo: (c) vel ex parte, ut jurisdictione in aliqua causa litigantibus denegatâ, (d) instantiâ vel lite finitâ, judicève recusato. (e)

(a) *L. more majorum. l. & quia. ff. h. t. l. fin. C. ubi & apud quem.* (b) *cap. cùm persone 7. de Privil. in 610. l. omnes 4. C. de prescript. 30. vel 40. ann. c. 18. de prescript.* (c) *l. si dominus. §. dominorum. ff. de his qui sui vel alien.* Hic de legitimis alioqui Principibus, sed qui tyrannidem in subditos exercent. quæstio est, An etiâ amittant suum in subditos imperiũ, ita ut illis non tanquam Principibus amplius, sed grassatoribus jure resisti possit? Sed in ipsorũ personam, quæ subditis sancta esse debet, non facile attentari quippiam debere, cum Bodino. Lipsio. Tholosano concludo. (d) *auth. statuimus. C. de Epis. & Cl. Novell. 17. cap. 3. Gail. 1. obs. 28.* (e) *l. judex 55. ff. de re judic. l. 13. C. de judic. c. si quis 4. c. licet 10. de foro comp.*

XLVII.

An autem per renunciationem is qui jurisdictionem habet, eâ sese abdicare possit, dubitationis est. Quod nego.

Omnis enim abdicatio legitimi Magistratus ipso jure nulla est. Magistratus quippe munus publicum est, quod ut in viii subimus, l. cui muneris, de muner. & honor. ita inviti eo perfungimur. Facilius enim repudiatur quid rebus integris, quàm semel constitutum solvitur, arg. l. pater, ff. de his qui sui vel alien. Vide l. legatus 20. ff. de off. Presid. Donell. lib. 17. Comment. cap. 8. in pr.

XLVIII.

Sed locumne habet etiam id quod de Magistratu dicitur, in summo Imperatore, ut voluit Br. ad l. 20. de off. Pres. Quod nego.

Sunt enim exempla in contrarium, ut Diocletiani & Maximiani olim, Otthonis IIII. & præterito seculo Caroli V. potentiss. Imp. Nec impedit quòd se Magistratus abdicare non possit, cùm Princeps propriè non sit Magister, sed quovis Magistratu major, Cabot. 1. disput. 18.

XLIX.

Reliqua est Non propria, quæ vel mandata est, vel prorogata. Ex quibus illa morte utriusq; (a) ac revocatione mandati; (b) hæc verò finitâ causæ prorogate instantiâ, prorogantiumque pœnitentia finitur. (c)

(a) *tàm delegati, quàm delegantis, si res adhuc sit integra, l. 6. de juris d. cap. licet 30. cap. uno delegatorum pen. de offic. delegat. quod secus est in iudice dato, l. 49. in fin. ff. de judic. (b) nisi res agi cœpta sit, §. rectè quoq; Inst. de Mandat. cap. venerabilis 37. cap. penult. de offic. deleg. (c) iudice nondum adito, l. si con venerit. h. t. arg. l. si unus 27. §. pactus, ff. de pactis. junctâ l. pen. C. de pact. Quòd si ju-*

si juramento firmata sit conventio de proroganda jurisdictione, de jure Canonico precise servanda erit, Vult, ad l. 1. C. h. t. num. 150.

Et tantum de argumento proposito.

C O R O L L A R I A.

1.
DE Iure Canonico pactum nudum actionem non producit, sive juratum sit, sive injuratum.

2.
Exceptionem non numeratæ pecuniæ post lapsum biennii non competere verius est.

3.
Milites hodiernos iisdem, quibus Veteres, privilegiis gaudere non dubitamus.

4.
Potestas legem generalem condendi non ad merum imperiũ, ut vult Br. ad l. 3. de jurid. sed ad Regalia pertinet.

5.
Delegatus Principis causas meri imperii subdelegare non potest.

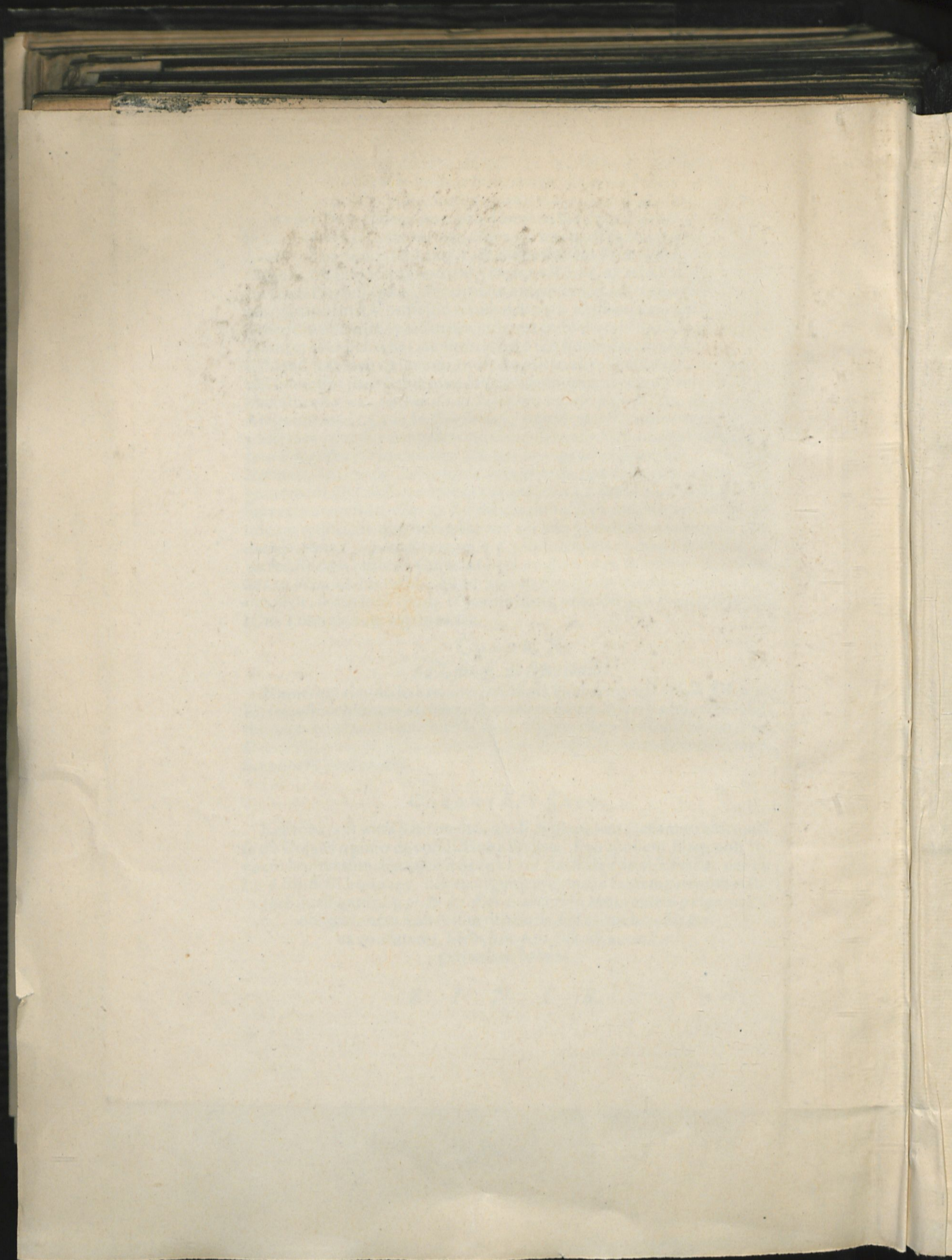
6.
Qui Titium per errorem occidit, Seium interficere volens, poenâ L. Corneliæ utiq; tenetur.

7.
Pro sola rerum defensione in vasorem occidere non licet, nisi & vitæ intercedat periculum.

Aristotelem ferunt dixisse, Mirari se, cum sacerdotium & imperium res sint omnium difficilimæ, neminem ferè tamen esse, qui non se iis dignum putet.

F I N I S.

ULB Halle

3

006 543 030

V017

TO
M
ONE.
minis
A M.
um Or-
iensis
trop
s
2/2/2
LERUS
m,
TIER.

132-168
1606,1
29.

er
en
i
et
er

